

Jan Lityński 21 lutego br. utonął w Narwi, ratując psa. Był represjonowany w Marcu '68, działał w KSS KOR, wydawał „Robotnika”, doradzał NSZZ „Solidarność”. Okoliczności śmierci podała prof. Lena Kolarska-Bobińska.

Jan Lityński, kartoteka rozpracowywanych przez SB (SOR Gniazdo) , ze zbiorów IPN

Jan Lityński urodził się w 1946 r. w Warszawie. W latach 1963-1968 był studentem Uniwersytetu Warszawskiego (Wydz. Matematyczno-Fizyczny). Jako nastolatek znalazł się w środowisku lewicującej młodzieży, opozycyjnej wobec linii oficjalnej PZPR. Jako uczeń szkoły średniej uczestniczył w spotkaniach dyskusyjnego Klubu Poszukiwaczy Sprzeczności (Adam Michnik, Jan Gross i Jan Kofman, 1962-63).

W latach 1966-67 należał do ZMS. W 1967 r. współorganizator zbierania podpisów pod listem w obronie zagrożonego relegowaniem z UW Michnika. W 1968 r. uczestnik akcji protestacyjnych po zdjęciu „Dziadów” Adama Mickiewicza w reżyserii Kazimierza Dejmka z repertuaru Teatru Narodowego. Zbierał podpisy pod petycją do Sejmu PRL o przywrócenie przedstawienia, a 30 stycznia 1968 r. uczestnik manifestacji w Warszawie, 8 marca 1968 r. uczestnik rozbitego wiecu na UW.

Został relegowany ze studiów i 12 marca 1968 aresztowany; skazany wyrokiem Sądu Wojewódzkiego na 2,5 roku więzienia, osadzony w areszcie przy ul. Rakowieckiej (Warszawa-Mokotów), następnie ZK w Strzelcach Opolskich. 30 lipca 1969 zwolniony na mocy amnestii.

Pracował jako szlifierz w zakładach Polfer w Warszawie, programista w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Informatyki. Uczestnik niezależnego seminarium nt. historii PRL.

W 1976 r. uczestnik akcji pomocy dla represjonowanych robotników Ursusa i Radomia. 1976- 1980 współzałożyciel i redaktor niezależnych pism: „Biuletynu Informacyjnego” KOR/KSS KOR, „Robotnika” i kwartalnika politycznego „Krytyka”; od jesieni 1977 r. w KSS KOR, współpracownik Biura Interwencyjnego; w marcu 1977 zwolniony z pracy, od maja do 24 lipca 1977 r. aresztowany (z 10 innymi członkami i współpracownikami KOR), przetrzymywany w AŚ Warszawa-Mokotów; latem 1978 r. uczestnik spotkania z działaczami Karty 77 (m.in. z Václavem Havlem) w Karkonoszach. Współautor Karty Praw Robotniczych.

W 1980 r. współorganizator sieci informacyjnej o strajkach; Od 14 sierpnia do 1 września 1980 r. aresztowany, zwolniony na mocy Porozumień Sierpniowych; doradca MKZ Wałbrzych, MKZ Mazowsze, KZ NSZZ „S” w Hucie im. Lenina. Był doradcą władz NSZZ „Solidarność”. W 1981 współinicjator Klubów Rzeczypospolitej Samorządnej Wolność-Sprawiedliwość-Niepodległość.

Od 13 grudnia 1981 r. internowany w Warszawie-Białolece, następnie aresztowany. 1 czerwca 1983 r. zwolniony na przepustkę na pierwszą komunię św. córki, nie powrócił do aresztu. Od 1984 r. członek RKW Mazowsze. Od jesieni 1986 r. rzecznik jawnego RKW. W sierpniu 1988 r. uczestnik strajku w KWK Manifest Lipcowy.

1988-1990 członek KO przy Przewodniczącym NSZZ „S” Lechu Wałęsie. W 1989 uczestnik obrad Okrągłego Stołu. 1989-2001 poseł z list KO, UD, UW. Od 1990 r. był w ROAD, UD i UW. Autor książek: „Solidarność – problemy, znaki zapytania”, „Książę jest nagi. Uwagi o socjotechnice komunizmu”.

fot. Kancelaria Sejmu

W 2006 r. prezydent Lech Kaczyński odznaczył Jana Lityńskiego Krzyżem Komandorskim, a w 2008 r. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. W 2015 r. prezydent Komorowski przyznał mu Krzyż Wolności i Solidarności.